

esselde #3

Konsthantverk i Sverige del 4

OM FRAMTIDER

esselde #3

<3

Konsthantverk i Sverige del 4

OM FRAMTIDER

INNEHÅLL:

- 2. Framtider - en bakgrund • Christina Zetterlund och Mia Lindgren
- 6. William Morris dröm om framtiden • Gunilla Lundahl
- 9. Framtidsverkstad
- 12. Historieskrivning
- 13. Hantverk, Historia, Kulturarv -> Utopi
- 15. Strategier för mod, sikte, kompass
- 17. Mod - Tålamod - Tål Ditt Mod
- 19. Och framtiden är... händig? • Frida Arnqvist Engström
- 25. Bli en utopist - steg för steg • Mia Lindgren
- 27. Katter i trädet • Christina Zetterlund
- 35. Medverkande
- 37. Kontakt

Framtider - en bakgrund

Från: Christina Zetterlund

Skickat: den 23 januari 2017 09:13

Till: Frida Arnqvist Engström; Gunilla Lundahl;
Agnieszka Knap; Marie Fagerlind; Elin Thomasson;
Mia Lindgren; Gunnar Almevik; Sara Degerfält;
Miro Sazdic

Ämne: SV: Den 27 januari

Hej!

Vi ses på fredag! Ser enormt mycket fram emot att ses!

Vi är (passande nog) i rummet Zickermans. Om du inte hittar så ring när du är i receptionen så kommer vi och hämtar dig.

Dagen kommer huvudsakligen bestå i att vi skall göra en gemensam laboration under rubriken Konsthantverk i Sverige del 4: framtider. Tillsammans skall vi fantisera, drömma, göra och utmana.

Utgångspunkten är News from Nowhere som William Morris publicerade 1890. I boken gestaltar William Morris en framtida socialistisk hantverksutopi där harmoniska människor i glädje och gemenskap bidrar till att forma ett hållbart samhälle. Det är nu länge sedan boken skrevs. Morris hantverksromantik har utmanats. Nu behöver vi från andra utgångspunkter och insikter formulera framtider? Hur ser våra drömmar om hantverk, jämlikhet och

gemenskap ut idag? D.v.s. vi skall inte återskapa eller begränsas av Morris utan gestalta hur vi drömmer framtiden idag. Vad är det du vill se? Vad vill du ska hända om du inte hindras av finansiering och andra storheter som skapar begränsningar. Ta med din fantasi, dina drömmar, din utopi och dina material! Utgå gärna från din erfarenhet, din plats, dina drömmar om framtiden när du formulerar bidraget - vad vill du se, göra, känna, höra, uppleva...

Formen är e-zinet esselde. Formatet på zinet kan du se på www.esselde.se där de två tidigare numren finns. Vi kan givetvis tillsammans utmana formatet om vi vill! Ta gärna med bilder, idéer, utkast till något, göranden, scenarier, recept, projekt, undersökningar, serier, objekt, dioramor, kartor, texter – ja, drömmar om en framtid eller vad du tycker är relevant. Det kan vara någon färdigt eller ett utkast som vi kan tänka vidare på gemensam.

På plats kommer Konsthantverk i Sveriges pyssellåda finnas, pennor och en del papper. Vill du ha andra material ta med dem!

V ä l k o m m e n !

Mia & Christina

THE

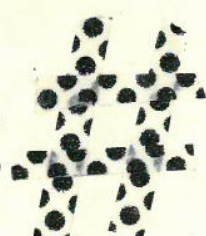

SVERIGE
del 4

THIS IS THE PICTURE OF THE OLD
HOUSE BY THE THAMES TO WHICH
THE PEOPLE OF THIS STORY WENT
HEREAFTER FOLLOWS THE BOOK IT-
SELF WHICH IS CALLED NEWS FROM
NOWHERE OR AN EPOCH OF REST &
IS WRITTEN BY WILLIAM MORRIS

FÄMNDEN

ESSELDE

KONSTHANTVERK I SVERIGE

DEL 4

William Morris dröm om framtiden

Gunilla Lundahl

William Morris engagerade sig under industrialismens genomslag i England starkt i arbetet för ett bättre samhälle. I det arbetet är det viktigt att skapa sig en konkret bild av det samhället, ansåg han. Hur skulle det se ut? Eftersom han var både konstnär och teoretiker i färd med att skapa en omvälvning i synen på tingen och husen omkring oss så fick detta färga den bild han målade upp i sitt inre av ett idealsamhälle. *News from Nowhere or An Epoch of Rest, being some Chapters from a Utopian Romance* kom i tryck 1890. Sedan dess har den återkommande fascinerat och närt tankarna kring det goda samhället.

Fantasierna och experimenten kring ett lyckligt och välordnat samhälle har många tusen år bakom sig. Framkallade i sagorna om det sjunkna Atlantis, i pytagoréernas matematiskt styrda gemenskaper, i renässansens Solstat och Thomas Mores *Utopia*, Landet Ingenstans. När större skiften i samhället anas, växer också önskan om att hitta strategier för ett samhälle som sörjer för allas välfärd och lycka. I mindre skala skapas modeller för ett önskvärt samhälle.

Under 1800-talet uppstår allt fler. Robert Owen, engelsk industrialist, inspirerar till kolonin New Harmony i USA, som får många efterföljare. Fransmannen Charles Fourier fick ett visst inflytande med sina idéer om familistèren där familjen växer ut till små samhällsbildningar. En kom att förverkligas i Guise i norra Frankrike. Den överlevde in på 1970-talet. Ett ursprungligen kontantlöst samhälle som försörjdes av egna odlingar och produktionen av järnspisar. August Strindberg berättar inspirerat om detta i sin bok *Utopier i verkligheten*. Pengarna, arbetet och moralen stod i fokus i de många utopierna. William Morris lade till skönheten. Skönheten som källa till lycka och fred människor emellan. När han beskriver sin utopi är det inte för att

han tänker sig den förverkligad. Han ser den snarare som en fyrbåk, ett ljus i mörkret, en riktning.

Berättelsen startar i en kvällsdiskussion som speglar funderingarna kring det framtida samhället, tiden efter revolutionen, inom Socialist League i Hammersmith, som Morris var en av grundarna till. Upprörda samtal. När han vaknar i sitt hus nästa morgon befinner han sig i en framtid där den vanda omgivningen helt förändrats. Han strövar mot Londons centrum genom ett grönskande landskap helt befriat från sot och rök, småskaligt bebyggt i medeltida hantverklig anda. S:t Pauls Cathedral och parlamentsbyggnaden ligger i ruiner, används för gödsel och sopor. Frid och harmoni överallt. Skola finns inte, barnen lär varandra och av nyfikenhet. Inga pengar. Inga fängelser. Arbete är en lust. Arbetets lön är skapandets glädje. Maskiner finns för det tunga arbetet. Krigen har upphört. Nationella olikheter berikar i stället för att ge upphov till konflikt. Beslut om förändringar fattas i gemensamma församlingar där alla har en röst. USA har dock kommit på efterkälken i skapandet av det goda samhället eftersom de tidigare gjort en sån stinkande skräphög av sitt land.

Besökaren tar farväl med insikten att han aldrig skulle lyckas bli hemmastadd i ett samhälle som det han lärt känna. Trösten är att han fått en glimt av ett lyckans land och att det ger honom kraft att fortsätta sin kamp för att närma sig ett samhälle byggt kring gemenskap, vila och tillfredsställelse.

William Morris (1834-1896) satte djupa spår i framtiden genom sitt konstnärliga arbete, som först tog form i den egna inredningen av det första hemmet, Red House, ritat av vännen Philip Webb, en kommande ikon i arkitekturvärlden. Som konstnär inspirerades han av medeltidens arkitektur och hantverk. Han ville återskapa dess anda. De möbler och textilier han beställde från olika hantverkskollektiv och av enskilda konstnärer och hantverkare i egen eller vänners formgivning såldes hos Morris & Co på Oxford Street, som uppsöktes av bland andra Lilli Zickerman, den svenska hemslöjdsrörelsens grundare. Han blev den mest framgångsrika företrädaren för Art and Crafts.

Hans mönster på tapeter och textilier beundras och älskas än och har en betydande krets av kunder.

Under sina sista år blev bokkonsten hans stora passion. Han skaffade en egen bokpress och kunde i sin utgivning sammanföra sin kärlek till konsten och hantverket med litteraturen. Kelmscott Press blev pionjär för en rad små tryckerier och förlag med en spännande utgivning. Bland dem Hogarth Press som grundades 1917 av Leonard och Virginia Woolf, centralgestalter i Bloomsburygruppen, den liksom kretsen kring Morris, ett nätverk av människor engagerade i sin samtid inom en rad olika områden och som menade att samhället tar färg av tingen, husen, landskapet, vardagens inramning.

SLÖJD SOM SPRÅK

- 1- -1- PROBLEMLÖSNING
- 1- -1- HJÄRNVERKSAMHET

HANDGJORT SOM SURERKRAFT

STRATEGIER FÖR ATT
INTE TAPPA MODET

- VAD SIKTAR VI MOT
- HUR HITTA VÄGEN

SAMHÄLLSNYTTIG VS. / OCH ELLER
SAMHÄLLSFÄRVÄNDA / ALTERNATIV

HUR KAN EN FÖRSTÅ
HANTVERK GLOBALT

KONSTHANTVERK

AKADEMI OCH/ELLER KONSTHANTVERK

POLITISERING AV MUSEER / KULTURARV

FÄRDIGSÄTTNINGAR FÖR
KUNSKAPSSKAPAND

HISTORIEKRIVNING

SLÖJD I EN OMSTÄLLNINGSRÖRELSE
(SAMHÄLLE & POLITIK)

LIVSVIKTIGT OCH MENINGSBÄRANDE

TILLGÄNGLIGHET FÖR ALLA
FÄRDIG ELLER OFÄRDIG BILD AV FRAMTIDEN

- KONSTHANTVERK SOM EN KOMPASS
LÄGGA FILTER PÅ BEFINTLIGA SYSTEM
HACKA

↑
OBS
storlek
2cm
- pich
A4 höjda

CITIZEN FROM NOWHERE
WILLIAM MORRIS MAY TUM P
FUTURE ANTERIORS

THE PAST IS NOT A
HERITAGIZATION
ACADEM
ADHOCISM
FOREIGN COUNTRY

rädslan att
det ska vara
lyummet

KYLSKÅP

UTESTÄNGANDE

Synliggöra de
vårdande handlingarna

Kunskapspersoner
som medproducenter

KULTURVÅRD

förskjutning
från objekt
till process

vårda de vårdande
Kulturema

civilisations-
devarande

HISTORIESKRIVNING

TILLÅT KOMPLEXITET

- definitioner
leder till
essentialism
- hur få alla att
uttrycka sig?
→ demokrati

DEM SKAPAR UTOPIEN?

Se "det
ogripbara"

-"alla kan"! -NEJ

Konsthantverk
som alternativ
till
marknadsekonomi

ARV

— olika incitament att tradera
— platsens förutsättningar
— hur kan de befintliga pengarna
användas bättre

PROCESS
ISTÄLLET
FÖR
KAPITAL

rätten till arvet

- institutionernas makt
- estetik som kommunikation,
men vilka är det som pratar?

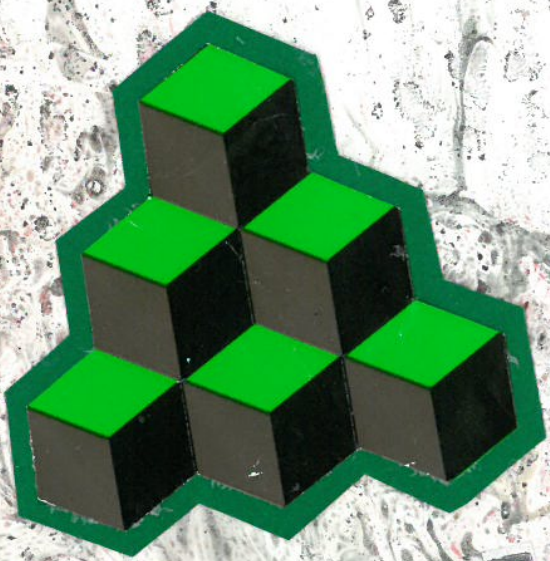
SOCIALA
VÄRDEN

UTOPI

✌️ Man kan inte tala om utopier utan att prata om kapitalets makt! ✌️

- ✌️ En rörlig plats i samhället som skapar nyfikenhet, fantasi och förflyttning. Tänk flygande matta (rörlig) som bjuder in till möten. Det är en plats där i vi befinner oss i ett korsdrag - ett större sammanhang.
- ✌️ Museerna skulle kunna vara denna flygande matta.
- ✌️ Otryggt för dem som har makt. Tryggt för dem som inte har makt.
- ✌️ En plats som ger utrymme för det ogripbara.
- ✌️ Vi skall orka vara osäkra.
- ✌️ Kulturarvet som ett görande.
- ✌️ Återta processen. Görande/tänkande istället för förutbestämda resultat. Bortom måltänkande. Målet finns i molnet.
- ✌️ Slöjdens slughet i kulturarvsgörandet.
- ✌️ En plats med komplexitet och motsägelsefullhet.
- ✌️ Kalejdoskop.
- ✌️ Kunskap skall vara roligt.
- ✌️ En lyssnande plats.
- ✌️ Skapar nya samband.

ESSE L D E

THIS IS THE PICTURE OF THE OLD
HOUSE BY THE TO WHICH
THE PEOPLE OF THIS STORY WENT.

Sida 1

FRAMTIDEN

MIG OCH
MITT
(TÅLA) MOD

HANTVERK ÄR ETT
SÄTT AV MÅNGA, ATT
PROBLEMATISERA
SAMTIDSFRÅGOR

LÅT OSS ARBETA KATALYSATOR?
MER INTERDISCIPLINÄRT

ATT INTE MÖTA
MOTSTÅND LEDER INTE
TILL EN UTOPISK VÄRLD

ATT HA NÅGOT ATT SÄGA
OCH ATT FÅ SÄGA DET.

ATT SÄGA: "
HANTVERK ÄR
PÅ BLODIGT ALLVAR

DET ÄR VIKTIGT
I SAMHÄLLET

NÄR MOTIVATIONEN
KOMMER INNIFRÅN
KAN MÄNNISKOR
LÄGGA NER MYCKET
TID

FÖR ATT HÅLLA
MODDET BEHÖVER JAG
GÅ EMOT MIN
INNEBOENDE
LATHET
VI BEHÖVER
VISÄTTA OSS

UTHÅLLIGHET
DISKUSSIONEN /RI
FÅR TA TID

fortsättning från
sida 2

sida 2

OCH LÖSA
PROBLEM

HANTVERK SOM
SUPERKRAFT
FÖR ATT INTE
TAPPA (TÅLA) MODET
OCH TÅLA SITT MOD

MOD, SIKTE
KOMPASS

UTMANA PÅ STRUKTURELL
NIVÅ. VARA I STRUKTURERNA
OCH PETA HÅL MED SMÅ STEG

Denna
vecka
har jag
petat
hålet på

KATALYSATOR

STRATEGIER
FÖR ATT HÅLLA SIG KVAR,
FAST ÄN ENTVIVLAR

TRO PÅ VÄRDET
ATT DET JAG KAN ÄR
VÄRT OFANTLIGT MYCKET

FLER SOM STICKER HÅL
PÅ STRUKTURER FRÅN OUKA
VINKLAR I SAMHÄLLET

HITTA SÄTT ATT INKLUDERA
HANTVERKS PRAKTIKER
SOM DEL I SAMHÄLLS-
DISKURSER

SE SIDA 1.

Mod - Tålamod - Tål Ditt Mod

Stärkande ord som kan rädda en görare i framtiden ur sociala politiska samtalsknipor

Som utövare av slöjd och konsthantverk kan du befinna dig i sociala och kulturella situationer där du behöver stärkande ord för att förklara och beskriva vad du gör och i vilket sammanhang du verkar. Du behöver kort sagt strategier i samtalet för att inte tappa modet. Samtal och ämnen kan verka förmins-kande kring ditt görande, omgivningens tappade intresse för vad du egentligen säger eller gör. Kom ihåg i detta: du får säga vad du tycker om ditt eget görande! Det du gör är på blodigt allvar och viktigt för samhället. Som utövare kommer ditt engagemang i görandet inifrån, och när passionen kommer inifrån är du grundad i ditt samtal. Det märks om en är uppmärksam.

Men! Det handlar lika mycket om att inte tappa tålamodet, du kanske får vara ståndaktig, ta diskussionen många gånger eller på en rad olika sätt och nivåer, för att få med dig sammanhanget.

Och sist – och kanske det viktigaste: tål ditt eget mod! Ta diskussionen. Backa inte och ge inte upp, våga stå för ditt arbete och ditt görande. Slöjden och konsthantverket behöver det.

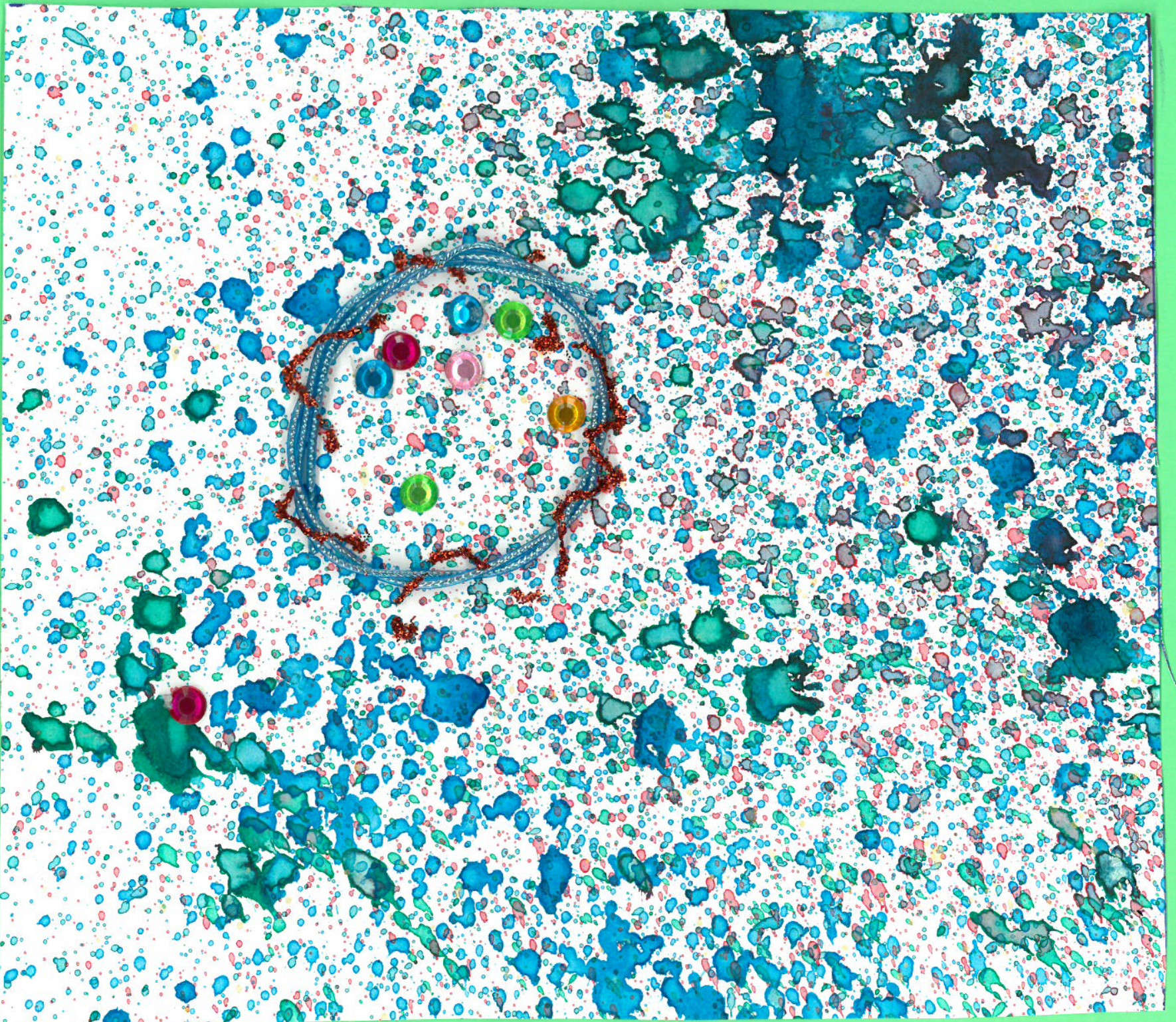
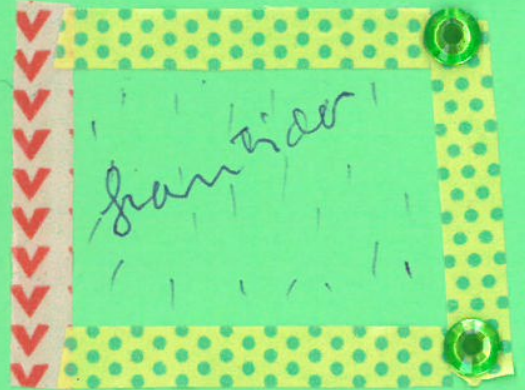
eSseLD.e

#

3

Konsthantverk

i SVERIGE

Och framtiden är ... händig?

- men hur är vi som släkte som ska utföra den beskaffade?

Frida Arnqvist Engström

Idag vet vi att handen var väl utvecklad för drygt fyra miljoner år sedan, vid en tid då våra förfäders hjärnor fortfarande hade samma storlek som hos en schimpans. Man kan säga att handen fanns före hjärnan. Kanske var det handen med alla sina möjligheter som under evolutionen drev på hjärnans utveckling. Kanske är det handen vi har att tacka för vår intelligens, vår språkförmåga och vår förmåga till abstrakt tänkande?

Jag lyssnar på handkirurgen och författaren Göran Lundborg i PI:s Filosofiska rummet, det handlar om handen och tanken. Sista meningen i Göran Lundbergs citat ovan etsar sig fast: ... handen vi har att tacka för vår intelligens, vår språkförmåga och vår förmåga till abstrakt tänkande? Ja kanske! Det är en spännande tanke.

hän`dig adj. ~t ORDLED: händ-ig: som har fallenhet för (smärre) praktiskt arbete särsk. sådant som utförs med händerna el. med enkla redskap: en ~ man som har gjort alla möblerna själv

Jag läser en bok, Handen som handling - om kultur och bildning, av Eva Malm. Hon skriver om The panel of hands, ett av världens äldsta konstverk, över 40 000 år gammalt, som visar schabloner av utövarens egna hand. Det finns i grottan El Castillo i Spanien. Eva Malm beskriver målade:

Handformerna framträder, tror man sig veta, genom att handen lagts på bergväggen och omgivits av rött eller svart pigment. Handens av-

tryck har därmed bergets struktur och färg. Det förekommer också bilder där handens avtryck är färgat. När bilderna beskrivs används naturligt nog ord och begrepp tagna ur nutiden; schablon, stencil och negativ form. Färgpigmenten har bevarats eftersom de blandats med djurfett och urin. Vi talar om röd järnoxid, ockra, svart manganoxid, om träkol och om bindemedel och betning. I vår tid vet vi mycket. Vi har kemiska begrepp. En gång för länge länge sedan visste och kunde man också. På ett annat sätt.

Jag hör begreppen Homo Handmade, Homo Sapiens Technicus samt Homo Habilis. Det senare med betydelse den händiga människan. Homo Habilis anses vara den första arten som tillhör vårt eget släkte och levde för ungefär 2,3 miljoner år sedan. Den händiga människan var kort (1,30 m) och hade oproportionerligt långa armar i jämförelse med oss idag. Med sedan tidigare utvecklade händer, företrädesvis tummar som kunde röras in mot handflatan "hand med tumgrepp bildade underlag för kultur", som Eva Malm beskriver det. Homo Habilis har fått sitt namn efter sin förmåga att tillverka enklare vapen och verktyg i sten, och även om dessa stenflisor är primitiva i våra ögon var de mer avancerade än några tidigare verktyg. Dessa medförde att Homo Habilis kunde leva på platser där det tidigare varit för farligt för primater. Det är fortfarande omstritt huruvida den händiga människan var den första hominiden som bemästrade verktygsbyggandet. Men att hen gjorde det är av störst vikt här, eftersom att medvetet tillverka verktyg kräver förmåga till abstrakt tänkande och planering. Något som gäller än idag.

Arkitekten och humanisten Peter Broberg betraktade människan som en Homo Sapiens Technicus. Han menade att användandet av teknik - redskap, verktyg och vapen - haft ett avgörande inflytande på tillkomsten och utvecklingen av människan. Handens centrala roll i utvecklingen ger att Broberg därför benämnde Homo Sapiens för Homo Handmade. Handen, hjärnan och verktygen kom tidigt i evolutionen att samverka på ett sätt som drev på framväxten av en samhällsstruktur skriver Göran Lundborg i boken Handen

och hjärnan och exemplifierar bland annat med teknikutvecklingen av synål, växtfiber för tillverkning av snören, rep, korgar och kläder till exempel. Eller utvecklingen av användandet av rensel, väska och den flätade korgen. Att kunna samla och bära med sig hem har varit avgörande för mänsklig utveckling.

Jag pratar med författaren, slöjdaren och folkbildaren Erika Åberg. Vi pratar om att det är svårt att göra själv, att det kräver övning. Om en bemästrar att göra själv ligger en i framkant idag. Det lockar oss i ett samhälle där vi är vana att köpa våra produkter och tjänster. Att göra dem själv är något vi rationaliserat bort - om inte det håller på att ändras? För visst kan vi ana ett ökat kreativt självförtroende? Och vad beror det på? Knappast för att vi egentligen behöver tillverka produkter - väl? Vi lever i en välfärdsstat där det ofta är dyrare att köpa material för att tillverka saker än att köpa färdiga produkter. Men hur kommer det sig att vi mer och mer ser oss kapabla att ge oss i kast med handgjorda projekt? Jo, för att görandet är mer förknippat med att tillfredsställa våra behov idag. Men bara för att vi vill göra mer själv betyder det inte att det är lätt! Erika säger:

- Alla kan inte kunna vid första försöket, men den goda nyheten är att alla kan lära sig! Det tar tid att tillskansa sig kunskap - och det är ju inte dåligt, då har man ju en härlig tid framför sig.

Hon säger att slöjdens uppgift i framtiden bör vara att visa:

- Jag kan visa dig hur jag gör, men du måste lära dig själv.

Däri ligger en stor och svår omställning i samhället idag, där vi förväntar oss snabba kickar och direkta resultat. Att träget och långsamt nöta de 10 000 timmarna för att bli bra på något är svåruppnåeligt för många idag. Men det finns en eftersträvensvärd tillfredsställelse i att bemästra något, säger hon.

Jag läser en bok, David Jonstads Jordad. Han konstaterar att civilisationer kommer och går, men marken består. Under det senaste århundradet menar

han att de flesta av oss förlorat den markkontakt som varit självklar för våra förfäder. Nu är det tid att återuppta den "det är dags att komma ner på jorden igen".

En sak jag varit nyfiken på är vad vi kan lära oss av dem som har byggt sin värld för hand och ändå haft gott om tid över för att leva. ... Jag påstår inte att det var bättre förr - verkligen inte - men allt var inte heller sämre förr och det finns mycket vi kan lära oss av dem som levt före oss.

Jag pratar med slöjdaren Jonatan Malm som under en månad var i exil i Stockholm, i köpkvarteret Sickla på slöjdresidens. Vi landar i att det är skillnad på att vara självförsörjande och försörja ett samhälle. Var går gränsen för när man endast slöjdar för sig själv och när man bygger upp ett samhälle med slöjd och hantverk? Och vem bygger? Vi har inget svar än. Men han säger:

- Jag har nog aldrig varit på en plats som genomsyras av kapitalism som Sickla. Det har nog heller aldrig känts som så mycket protest att tälja en smörkniv som här, just nu.

Jonatan Malms protesthandling berör något fundamentalt inom slöjden, att hushålla med egna resurser för att ta kontrollen. På samma sätt gäller för makers, görare inom tekniken; journalisten Dale Dougherty belyste detta när han startade tidningen Make 2005, med en väl funnen slogan: Om du inte kan öppna det äger du det inte. Ett tydligt ställningstagande mot föreställningen om att konsumenten visserligen har tillgång till ett oändligt utbud av elektronikprodukter, men utan att förstå dem eller kunna bygga om den efter sina egna önskemål. Makerrörelsens födelsedatum hör ihop med starten av Make, och Chris Andersen beskriver i boken Makers att tidningen inte bara gav subkulturens individer det gemensamma namnet, utan även lyfte den och visade att vi alla kan påverka vårt förhållande till tekniken. Har vi kommit dithän med hantverket nu? Gäller det för alla eller för utvalda? Vill vi det?

Vad får jag läsa om i framtiden? Homo Slöjdare? Homo Makers? Homo Craftivists? Homo Resiliens? Vilken sorts utveckling vill vi ha och vilken väg når dit? Det gemensamma manifestet som makerrörelsen tagit fram som grund för inriktningen kan gälla dem alla; slöjd, hantverkande aktivister, lobbyister för en omställningsrörelse. Grunden finns historiskt där i händerna, den händiga människan har många val mot en ny och utvecklad handgjord framtid. Om vi bara vågar.

Ett händigt manifest:

- Tillverka och skapa: att skapa och tillverka är grunden i att vara människa
- Dela med andra: visa upp, förklara och dela det du gör så andra kan ta del av det
- Ge kunskap vidare till andra
- Lär mer: livslångt lärande är att ständigt samla och utveckla ny kunskap
- Skaffa utrustning: investera i verktygs- och maskinpark
- Delta: i alla former av verksamhet och sprid glädjen i att skapa och utveckla
- Förändring: bejaka förändringsutveckling, även det som händer med dig när du skapar och utvecklar
- Stötta rörelsen

SELDE

KONSTANT

SVERIGE DEL FLORA

Bli en utopist - steg för steg

Mia Lindgren

Utopin – en plats som visar hur samhället skulle kunna vara i förhållande till hur det är, en plats att längta till i dystra tider, en plats där lust och lycka råder.

Att ge alternativ till hur social gemenskap kan organiseras är utopins levnadsgrund. Samtidigt finns det vissa element som återkommer i utopi efter utopi.

Beskrivningen nedan är noga utprovad under århundraden, den har modifierats och förfinats beroende på upphovsperson men vissa grundämnen har bevarats. Dessa redovisas här. Genom att följa detta recept kommer du inte att misslyckas – så här enkelt bygger du din egen utopi!

Tag dessa ingredienser:

- En avlägsen plats i tid eller rum
- En bättre tillvaro än den existerande, speciellt för kvinnor
- En tvåkönsprincip
- Jämlikhet
- Rättvisa
- Egendomsgemenskap
- Enkelt leverne och solidaritet
- Jordbruk och hantverk som viktigaste näringar
- Pacifism
- Sång och dans

- Sexuell kommunism alternativt celibat ¹
- Ett minimum och maximum för antalet invånare per landområde och därmed någon form av befolkningskontroll
- Arbete utan avlöning ²
- Storfamiljer ³

Gör så här:

- Tapp till alla hål som kan kritiseras som ogenomtänkta – detta är inte ett område där du vill möta kritik.
- Uttryck din utopi visuellt, hantverkligt eller i text för att begreppsliggöra för andra.
- Sprid.

Grattis du har byggt det bästa samhället som tänkas kan. ^{4, 5}

-
1. Välj någon av dessa.
 2. Arbetets glädje är lön nog.
 3. Kärnfamiljen som samhällets ryggrad hör till ett föråldrat synsätt, det tyckte utopister redan på 1800-talet.
 4. Här inflikas dock en varning – omsätt inte dina utopiska planer i större skala i verkligheten. Eftersom allt som du tänkt ut är för allas bästa så kommer ifrågasättande från andra utopister med alternativa ideal att vara ett hot mot din utopis lycka. Stabiliteten i din utopi måste då bevaras genom olika kontrollsysteem, förslagsvis hemlig polis. Din utopi går alltså inte särskilt bra ihop med ett demokratiskt ideal.
 5. En bra introduktion till några kända och mindre kända utopister ges i boken Fantasin till makten av Ronny Ambjörnsson.

THIS IS THE PICTURE OF THE OLD HOUSE BY THE THAMES TO WHICH THE PEOPLE OF THIS STORY WENT. HEREFTER FOLLOWS THE BOOK ITSELF WHICH IS CALLED NEWS FROM NOWHERE OR AN EPOCH OF REST & IS WRITTEN BY WILLIAM MORRIS.

Katter i trädet

Christina Zetterlund

Bilder av söta katter i träden till familjen Morris välkända Kemlscott Manor. Glitter i gräset. Estetiken är sedan flera år tillbaka välkänd inte minst i miljöer som söker att ifrågasätta och gå bortom patriarkala strukturer. Det är en karaktäristiskt och platsspecifik estetik. Handlar gesten om det? Om ett feministiskt perspektiv? För visst är den tid där Morris ingår vanligtvis en vit manlig berättelse. Ett tydligt tecken på detta är att konstnärer i Artist Suffrage League sällan figurerar i historieskrivningen från denna period. Målet för kvinnorna i Artist Suffrage League var att forma en framtid där kvinnor var lika mycket människor som män.

Hade den värld som beskrivs i *News from Nowhere* sett annorlunda ut om det hade beskrivits från detta perspektiv? Om utopin hade formats från perspektivet av en bildad medelklass kvinna från Storbritannien? Jag tror att platsen, vem du är, var du är, hur du är färgar hur du tänker dig, kan tänka dig, framtiden – färgar ditt utopiska tänkande.

Jag älskar hantverk. Är inte bra på att utföra det själv men kan finna ro i enkelt pysslande. Här skapas ett lugn för tankar samtidigt som det också finns möjligheter för gemenskaper. Vi kan sitta tysta eller låta samtalet följa med i händernas arbete. Det behövs inte mer än så. Vet att många känner igen sig. Fast inte alltid i pyssel utan det kan vara annat som skrivande eller motion. Andra behöver ju inte känna som jag. Det är fint att vi har dessa rofyllda stunder.

I de fall som jag har ägnat mig åt mer avancerat hantverk, så som att smida kviv, blir jag väl medveten om mina begränsningar. Blir glad av det. Njuter av människor med en stor kunskap. Jag kan härifrån förstå Morris utopi. I detta hantverkets djupa kunskap, i dess omsorgsfulla formande behöver inte människor och natur bli utbytbara.

Också idag ser vi hur unga som söker sig till hantverket för att kunna leva ett självständigt liv bortom det samtida kapitalistiska samhällets krav. Att i någon mån kunna få bestämma själv över hur jag skall sälja min arbetskraft.

Hantverk behöver inte stå i relation till en kapitalistisk varuproduktion utan har genom tiderna varit till nytta jämte många olika plats- eller grupp-specifika meningsskapanden.

Är i Iran. Går, precis som många andra turister innan mig, i bazaren. I ett hörn står en man med en glasmonter full av knivar. De kommer från staden Zanzan i nordöstra Iran. Det är en stad som inte minst är känd för sitt knivhantverk. När jag söker på internet för att lära mig mer om knivarna förstår jag att min kniv är gjord av återvunna bildelar. Zanzans kunniga hantverkare har omformat bilar till fantastiska knivar som ligger skönt i handen. Ett hållbart kretslopp. Det är naturligtvis inget som försäljaren nämner. Det bara är så av praktikaliteter och nödvändigheter. Mina pengar räcker långt här. Jag köper flera stycken.

Min vän köper en ring i bazaren. Det är en sirlig ring utan sten. Egentligen skall det sitta en sten i ringen så vad min vän faktiskt köper är en produkt-del – något ofärdigt. Val av sten är inget som denna ringmakaren har något inflytande över. Försäljaren väger den. Priset kostar vad silvret är värt. Det vackra hantverket nämns här inte som en kostnad.

Globala orättvisor möjliggör för mig att få äga de fantastiska knivarna. Ett handgjort alternativ i Sverige kostar så oändligt mycket mer. Ett val som kräver en lön eller omständigheter som gör valet möjligt. Att tänka hantverksutopi är inte enkelt. För att hantverkarna som jag mötte i bazaren skall få samma materiella villkor som dem jag gjorde knivar tillsammans med behövs en global omfördelning av resurser. Mitt materiella liv måste förhandlas i förhållande till en global hållbarhet där människor jämte natur skall ges utrymme. Utopin handlar om en grundläggande systemomvandling – om rättvisa på jämlika villkor. Det är härifrån som vi måste börja föreställa oss framtider.

Var börjar vi?

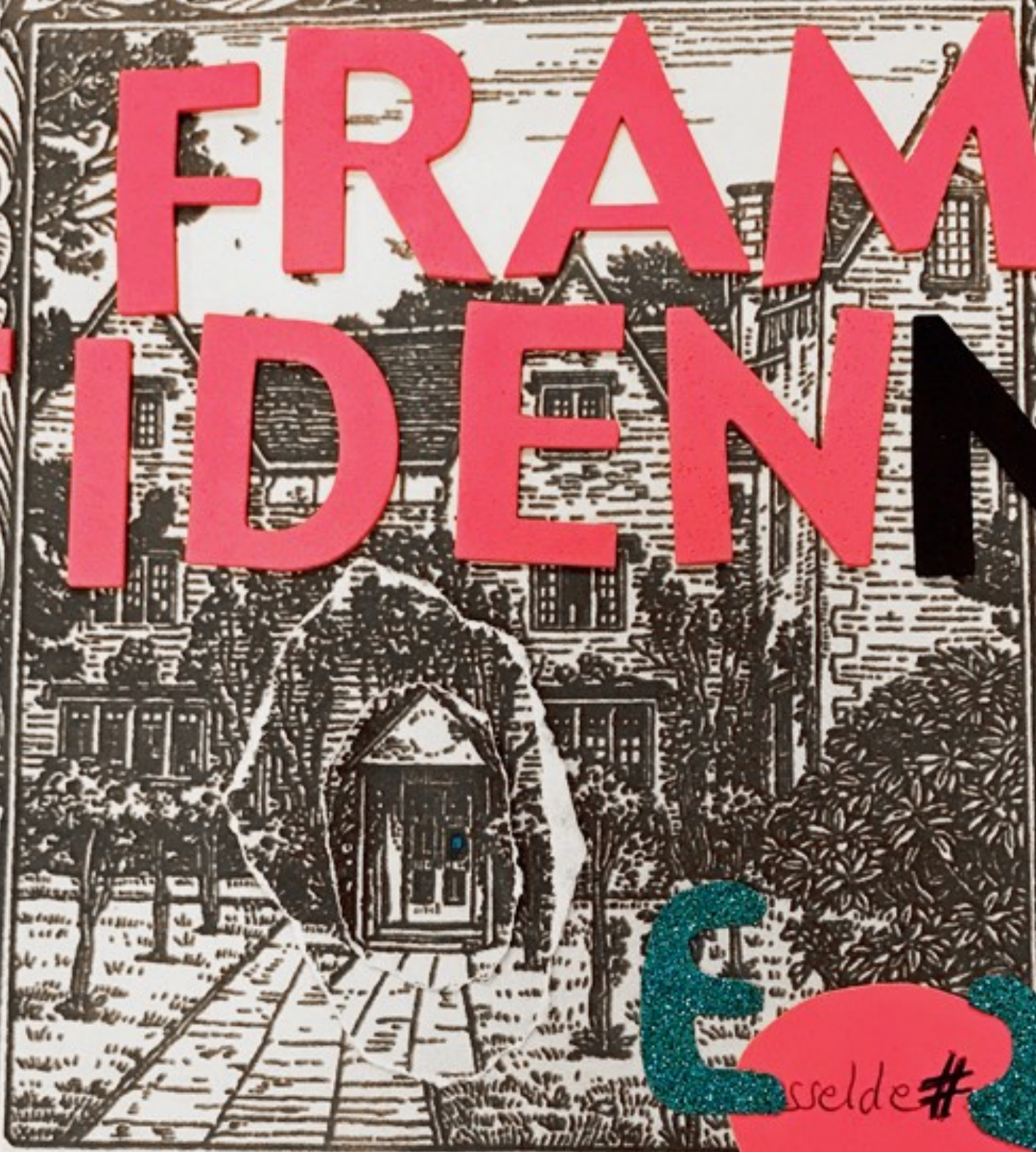
FRAMTIDER

ESSELDE

FRAM TIDENN

THIS IS THE PICTURE OF
HOUSE BY THE THAMES TO WHICH
THE PEOPLE OF THIS STORY WENT
HEREAFTER FOLLOWS THE DREAM
SELF WHICH IS CALLED NEWS FROM
NOWHERE OR AN EPOCH OF REST
IS TOLD BY WILLIAM MORRIS

WHERE

KONSTHAN VERK I SVERIGE DEL:

KONST

HANTVERK

I SVERIGE

DEL 4

ESSELDE

#3

FRAM

TIDER

Medverkande

Gunnar Almevik

Lektor i kulturvård på Göteborgs universitet och akademiforskare för Vitterhetsakademien. Arbetade tidigare som rektor för Dacapo Hantverksskola i Mariestad och ledare för Hantverkslaboratoriet med att utveckla hantverksvetenskap som akademiskt ämne.

gunnar.almevik@conservation.gu.se

Frida Arnqvist Engström

Journalist, föreläsare och författare. Ligger bakom boken Gerillaslöjd och driver bloggen www.kurbits.nu.

frida@kurbits.nu

Sara Degerfält

Hemslöjdskonsulent i Västarvet. Sänder humorslöjdpodcasten En podd om slöjd. Syr helst för hand och kan inte sluta tänka på medeltiden.

sara.degerfalt@vgregion.se

Marie Fagerlind

Nationell utvecklare på nämnden för hemslöjdsfrågor.

marie.fagerlind@nfh.se

Agnieszka Knap

Smyckekonstnär och projektledare på Konsthantverkscentrum.

www.knap.se

Agnieszka.knap@konsthantverkscentrum.se

Mia Lindgren

Redaktör och initiativtagare till esselde och hemslöjdskonsulent i Västarvet med intresse för historieberättande och humor.

mia@mialindgren.se

Gunilla Lundahl

Författare och kritiker. Skriver om arkitektur, form och konst.

gunilla.lundahl@gmail.com

Miro Sazdic

Miro Sazdic (f. 1966) är född i f.d. Jugoslavien och uppvuxen i Södertälje. Hon har MFA från Konstfack University College of Arts, Craft and Design och är verksam som konsthantverkare. Hennes konsthantverkliga verksamhet är bred och omfattar bland annat perspektiv såsom objektsbaserad gestaltning, deltagarpraktiker och skrivande. Sazdic innehar sedan 2013 ett lektorat i konsthantverk på Konstfack.

miro.sazdic@konstfack.se

Elin Thomasson

Läser en master i kultur och demokrati och jobbar som slöjdkoordinator på KulturUngdom. Hennes favoritslöjd är repslagning och hon är en tredjedel av gruppen Skapligan som använder hantverk som en metod för att förena människor och skapa möten.

elin.k.thomasson@gmail.com

Christina Zetterlund

Christina Zetterlund är konsthantverks- och designhistoriker. Hon är verksam som professor i konsthantverkshistoria och teori på Konstfack, frilansskribent och curator.

christina.zetterlund@konstfack.se

Kontakt

esselde #3 är utgiven februari 2017 och finns tillgänglig via iBooks eller som pdf på hemsidan.

Nästa nummer:

Nästa nummer kommer att ha tema Akademisering. Vill du delta med slöjd, text, foto eller serie i kommande nummer? Maila mig.

Kontakt:

Mia Lindgren, mia@mialindgren.se

www.esselde.se

[#esselde](https://twitter.com/esselde)